

mijmering

oorlog

Niemand ontkomt er deze dagen aan dat vijfenzeventig jaar geleden de tweede wereldoorlog werd beëindigd. Elk dorp of stad heeft haar programma, al dan niet opgetuigd met enkele stokoude maar dappere veteranen. Die veteranen doen me denken aan een verhaal van Godfried Bomans over de zouaven - soldaten van het al lang geleden opgeheven pauselijke leger - die in de periode van het Rijke

Roomse leven tijdens allerlei processies 'van stal werden gehaald', ter verhoging van het decorum. Tot er op het laatst (eind jaren vijftig) nog maar één over was, die wegens wangedrag niet meer te handhaven was. Foute vergelijking, ik weet het, aan die oorlogsveteranen hebben we onze vrijheid te danken, maar het verhaal (uit de bundel Beminde Gelovigen) is te leuk!

Vreemd misschien, maar ik heb nooit interesse in de oorlog gehad. Alle herdenkingen gaan dan ook aan me voorbij. Misschien is dat omdat ik uit een deel van het land kom waar relatief weinig is geleden - onder de rivieren was er bijvoorbeeld geen hongerwinter - of omdat ik toch te lang na het beëindigen van de oorlog geboren ben. Aan mijn moeder, die van 1932 is en de oorlog dus bewust heeft meegemaakt, vroegen mijn zus en ik of ze wél behoefte had om deze dagen te herdenken - het is tenslotte de laatste keer dat er groots wordt uitgepakt - maar haar antwoord was een duidelijk 'nee'. Na al die jaren zit het bombardement in de binnenstad van Eindhoven haar nog steeds hoog. Ze herinnert zich de angst die ze samen met haar jongere broertje voelde, de spanning, het ongewisse, het kapotte, het allesoverheersende van zoveel niet in te voelen geweld, de schietgebedjes die ze samen prevelden en de belofte om 'nooit meer ruzie te maken'.

Het meest boeiende van de verslaglegging van de oorlog vind ik de kleine verhalen, waarin mensen vertellen over de dilemma's waarvoor ze kwamen te staan en waar ze naar handelden. Soms fout, maar heel vaak goed. Maar wat is goed en fout in tijden van oorlog. Dankbaarheid voel ik wel, dat ik op een mooie dag als vandaag daartussen niet hoeft te kiezen.

Marjolijn Sengers, 15 september 2019